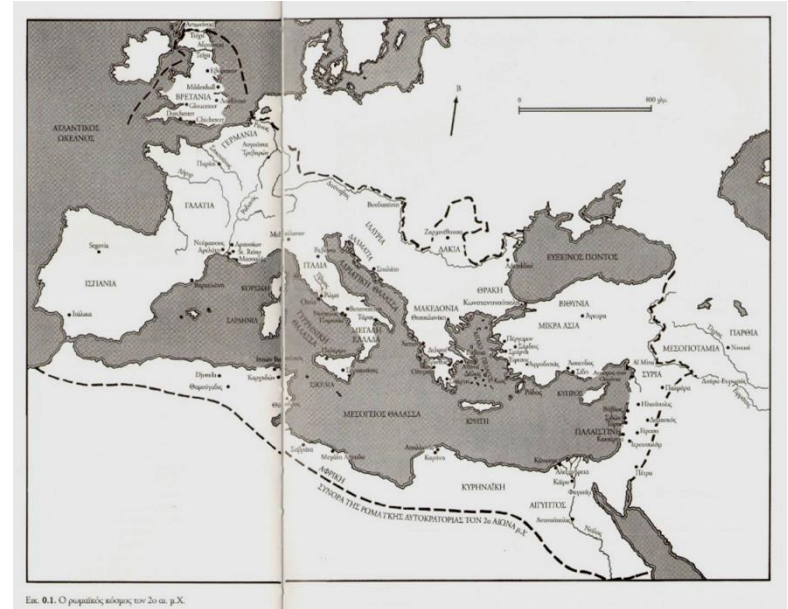

Ιστορία της Αρχιτεκτονικής Ι

ΡΩΜΑΪΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Ρωμαϊκός Κόσμος

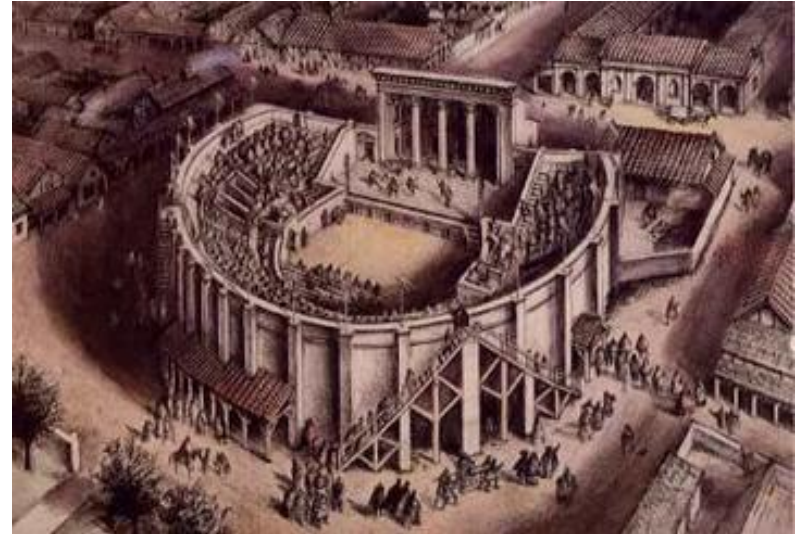

Η Ελλάδα αν και νικήθηκε , κατέκτησε τους νικητάς της και μετέδωσε τις τέχνες στους κατοίκους του Λατίου»

Οράτιος

Ιδεατό (Ελλάδα) = ➔ ρεαλιστικό (Ρωμαίοι)

Ρωμαϊκός Κόσμος

... And so, while the Greeks mechanics and hydraulics remained on paper as ingenious toys – steam- operated doors to temples or oracles, or penny-in-the-slot holy water dispensers – the Romans set their knowledge to improving everyday life...

Patrick Nuttgens

Ιδεατό (Ελλάδα) = → ρεαλιστικό (Ρωμαίοι)

Ιστορικά

- Οι αναλογίες απομακρύνονται από την ανθρώπινη κλίμακα – η μορφή του Αυτοκράτορα παριστάνεται μεγαλύτερη σε σχέση με τα υπόλοιπα
- Η ρωμαϊκή αρχιτεκτονική «συναρμολογεί» με αντιγραφή ή παραλλαγή από υπάρχοντα πρότυπα.
- Ο τονισμός της πρόσοψης σε ένα κτίριο έρχεται σε αντίθεση με την ελληνική αντίληψη ότι όλες οι όψεις είναι ισότιμες. π.χ. χωροθέτηση κτιρίων, αγάλματα σε κόγχες.
- Παραμέληση μέτρου = δημιουργία ανιαρών επιφανειών = «φόβος του κενού» = διάκοσμος.

Υλικά και τρόποι δόμησης

- Χρήση φυσικών λίθων και μαρμάρων
- Τραβερτίνη και τόφφους
- Έγχρωμα μάρμαρα για διάκοσμο, γρανίτες, αλάβαστροι
- Ωμές πλίνθοι
- Οπτές πλίνθοι ορθογώνια και τρίγωνα
- Αγωγοί για λουτρά, υδραγωγεία, κεραμίδια κ.α.
- Κονιάματα όχι μόνο ως επιχρισμα αλλά και συνδετικά
- Υδραυλικά κονιάματα (θηραϊκή γη)
- Άσβεστος και κεραμάλευρο
- Χυτά υλικά
- Γυψοκονίες και μαρμαροκονίες
- Σίδηρος για συνδέσμους και μολυβδος
- Γυαλί
- Ξύλα

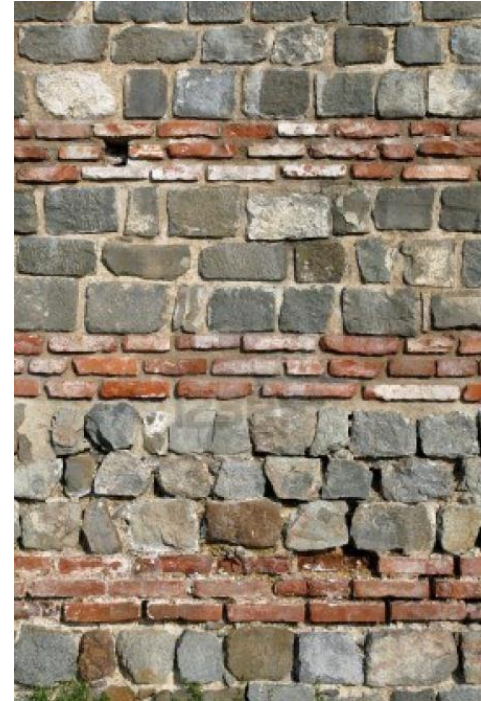
Υλικά και τρόποι δόμησης

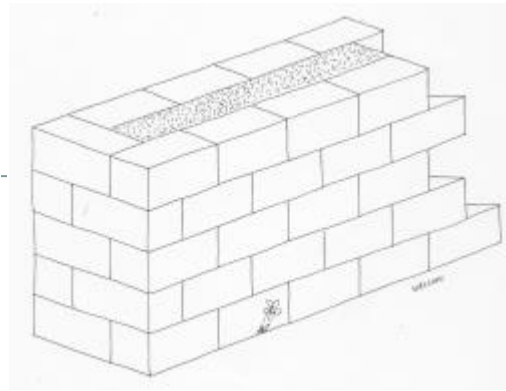

- Λαξευτές τοιχοποιίες – opus quadratum (πολυτελείς κατασκευές)
- Χυτές τοιχοποιίες 2^{ος} μ.Χ. αι. στη Ρώμη
- Ξυλότυπος – έγχυση μεταξύ πλευρικών τοιχοδομών χυτού υλικού

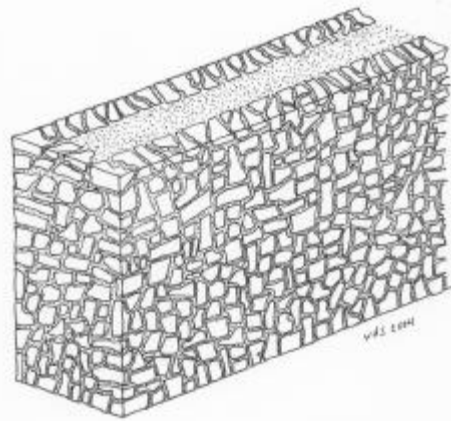
Τόξα και θόλοι από :

- α. λεξευτούς λίθους
- β. από οπτές πλίνθους
- γ. από χυτά υλικά
- δ. από μικτή κατασκευή

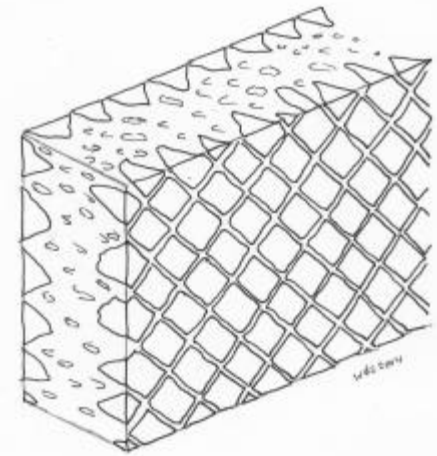

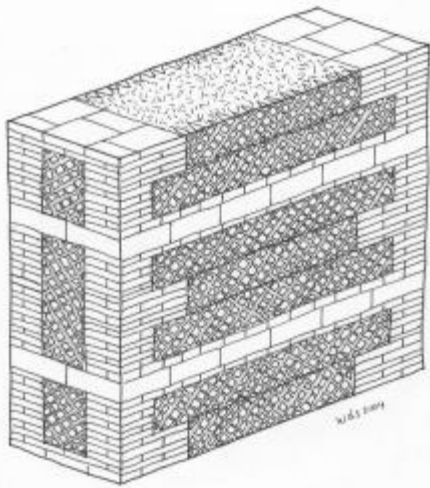
Opus quadratum

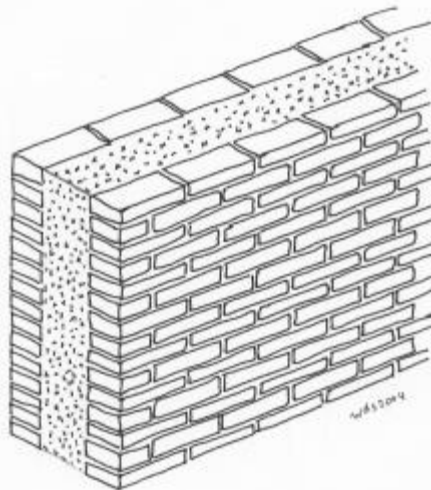
Opus incertum

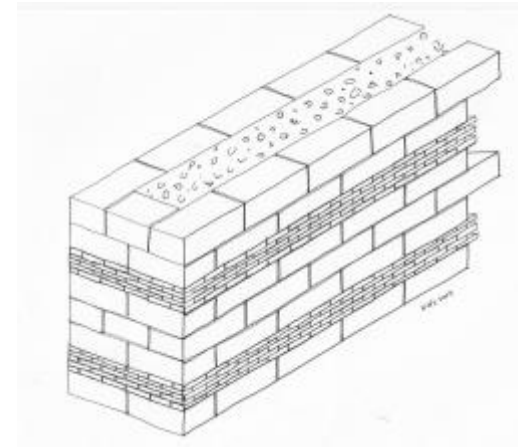
Opus quasi reticulatum

Opus mixtum

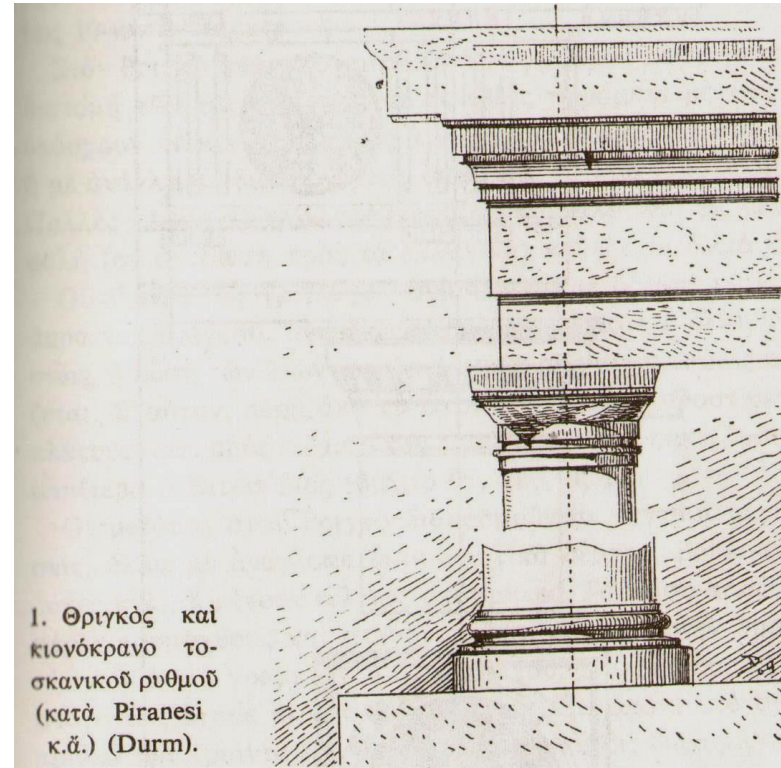
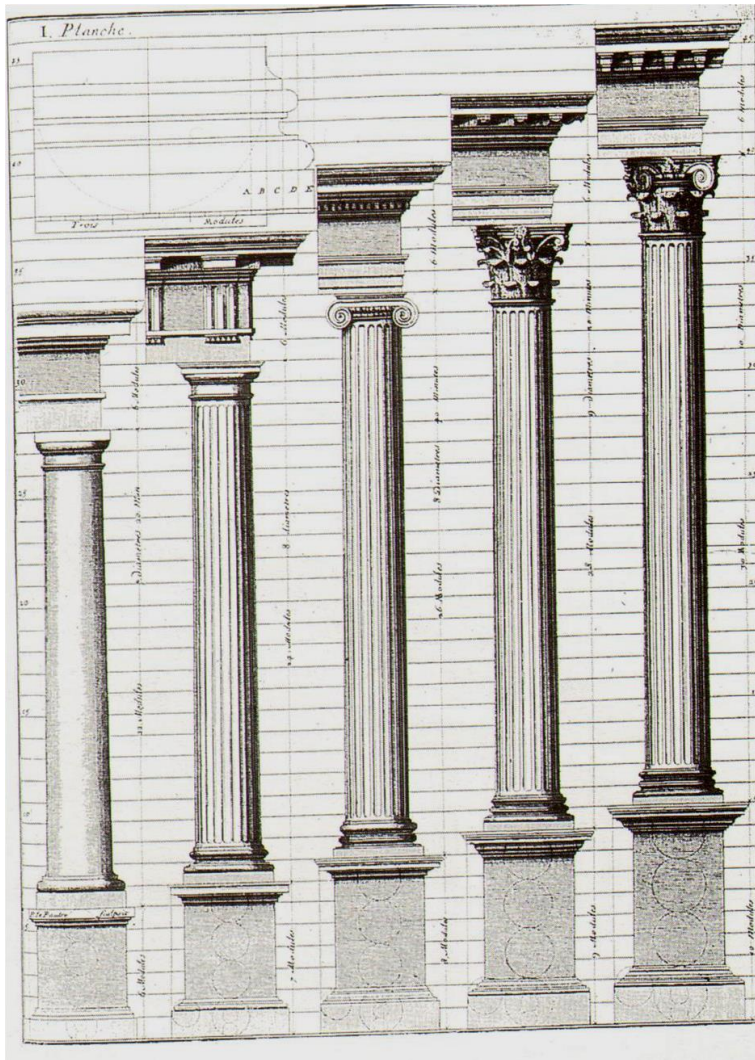

Opus latericium (ῥ testaceum)

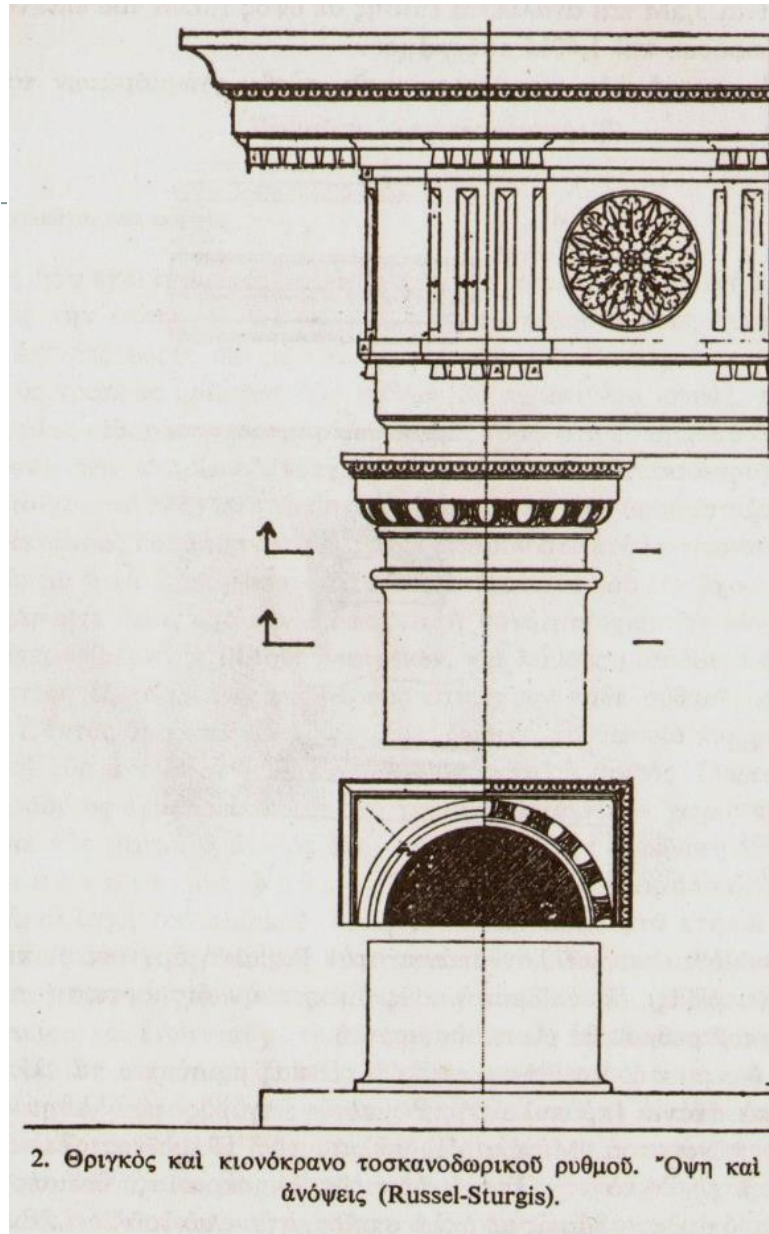

Opus vittatum

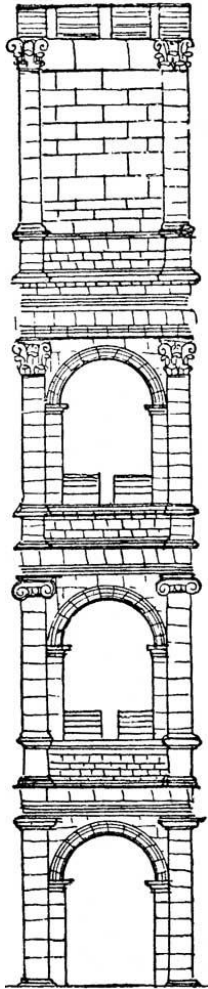
Οι ρυθμοί

1. Θριγκός και κιονόκρανο τοσκανικού ρυθμού (κατά Piranesi κ.ά.) (Durm).

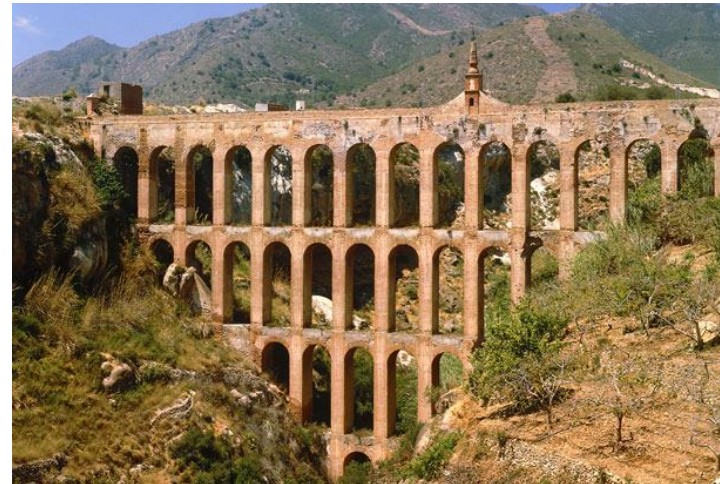
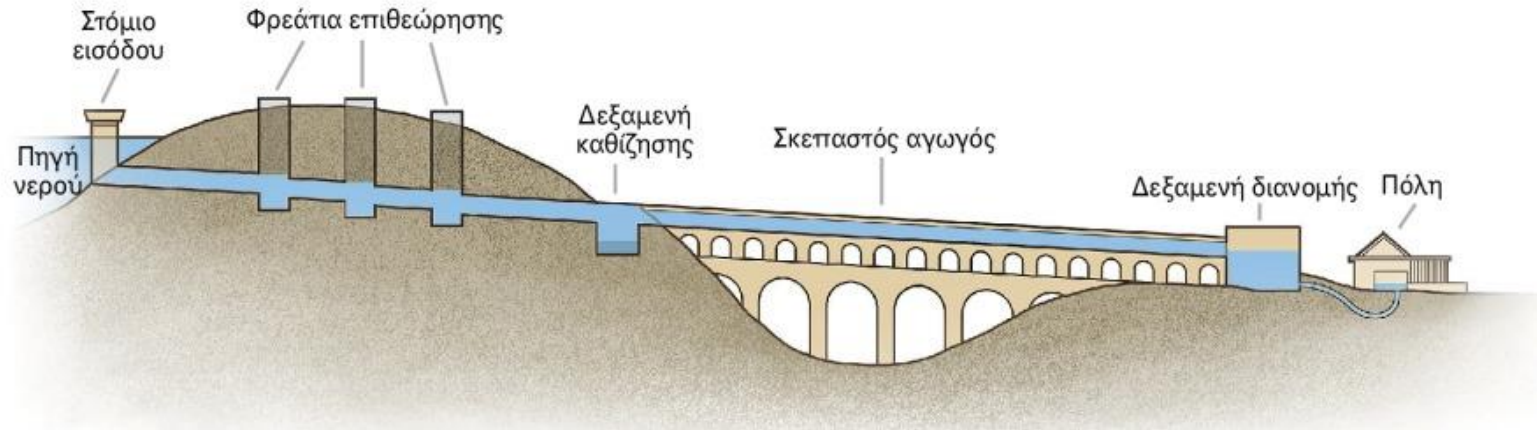
2. Θριγκός και κιονόκρανο τωσκανοδωρικού ρυθμού. Όψη και ε
άνοψεις (Russel-Sturgis).

Τα είδη των κτιρίων & των κατασκευών

Γέφυρες και υδραγωγεία

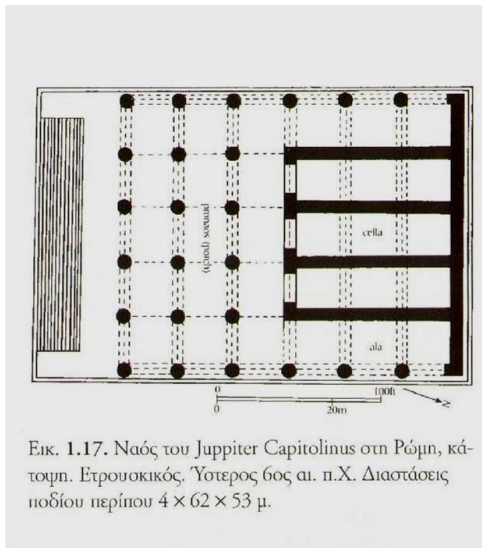
Οι ναοί

- Αρχικά ετρουσκική επιρροή

Ναός Διός στο Καπιτώλιο:

- Τριπλός σηκός, πρόσταση με 3 σειρές από 6 κίονες, όψη προς τον νότο
- Υψηλό βάθρο με κλίμακα

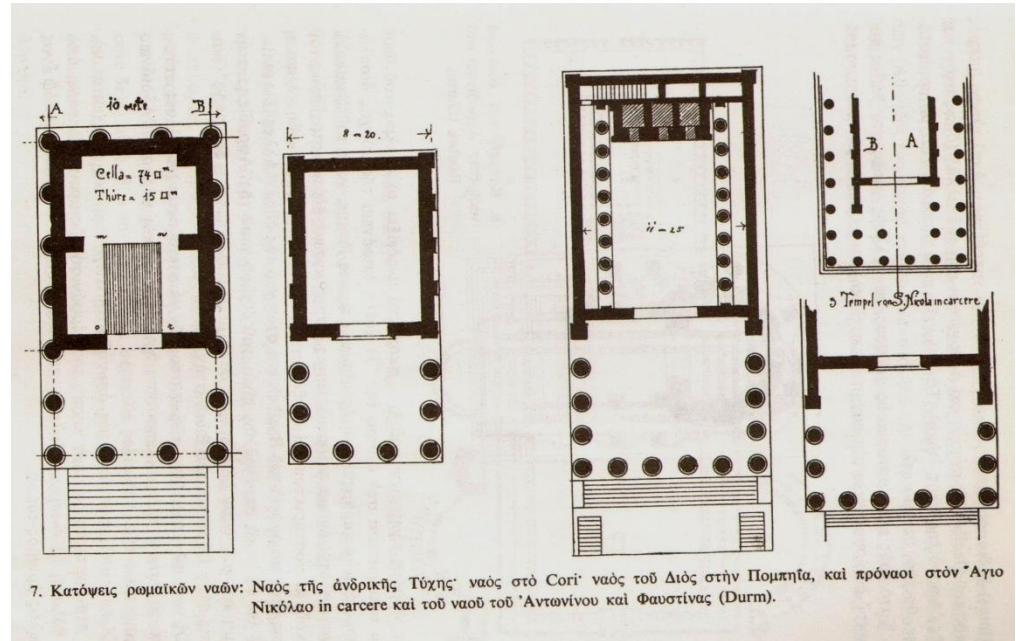
Εικ. 1.17. Ναός του Jupiter Capitolinus στη Ρώμη, κάτωτομη. Ετρουσκικός. Ύστερος 6ος αι. π.Χ. Διαστάσεις ποδίου περίπου 4 × 62 × 53 μ.

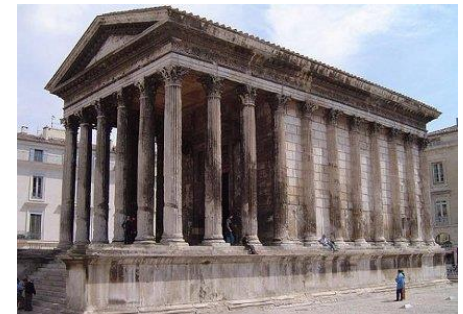
Οι ναοί

- Πρόστυλοι ψευδοπερίπτεροι με παραστάδες ή ημικίονες προσκολλημένους στην εξωτερική πλευρά του σηκού
- Διάπλαση επιφανειών με διακοσμητικά στοιχεία
- Διευρυμένοι πρόναοι με διάταξη κίωνων σε σχήμα Π
- Πόδιο – μνημειακή κλίμακα
- Κόγχες και ορθογώνιοι σηκοί
- Ξύλινες στέγες ή καμάρες (θολοσκέπαστες κατασκευές)
- Ελάχιστοι κυκλικοί (Πάνθεον)
- Έμφαση στο εσωτερικό

7. Κατώφει ρωμαϊκών ναών: Ναός της ανδρικής Τύχης· ναός στο Cori· ναός του Διός στην Πομπηία, και πρόναοι στον Άγιο Νικόλαο in carcere και του ναού του Άντωνίνου και Φαυστίνας (Durm).

Οικίες Domus & Insulae

Insulae

Πολυκατοικίες 4-5 όροφοι

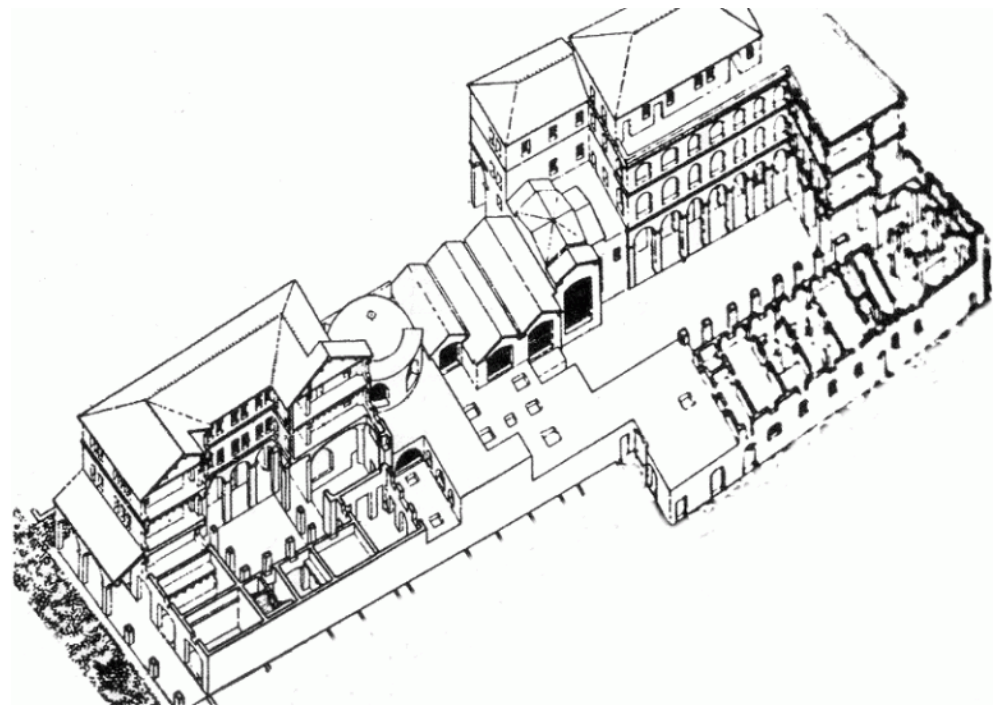
Πληβείοι

Ισόγεια καταστήματα

Εξώστες

Insula of Diana, Ostia Antica

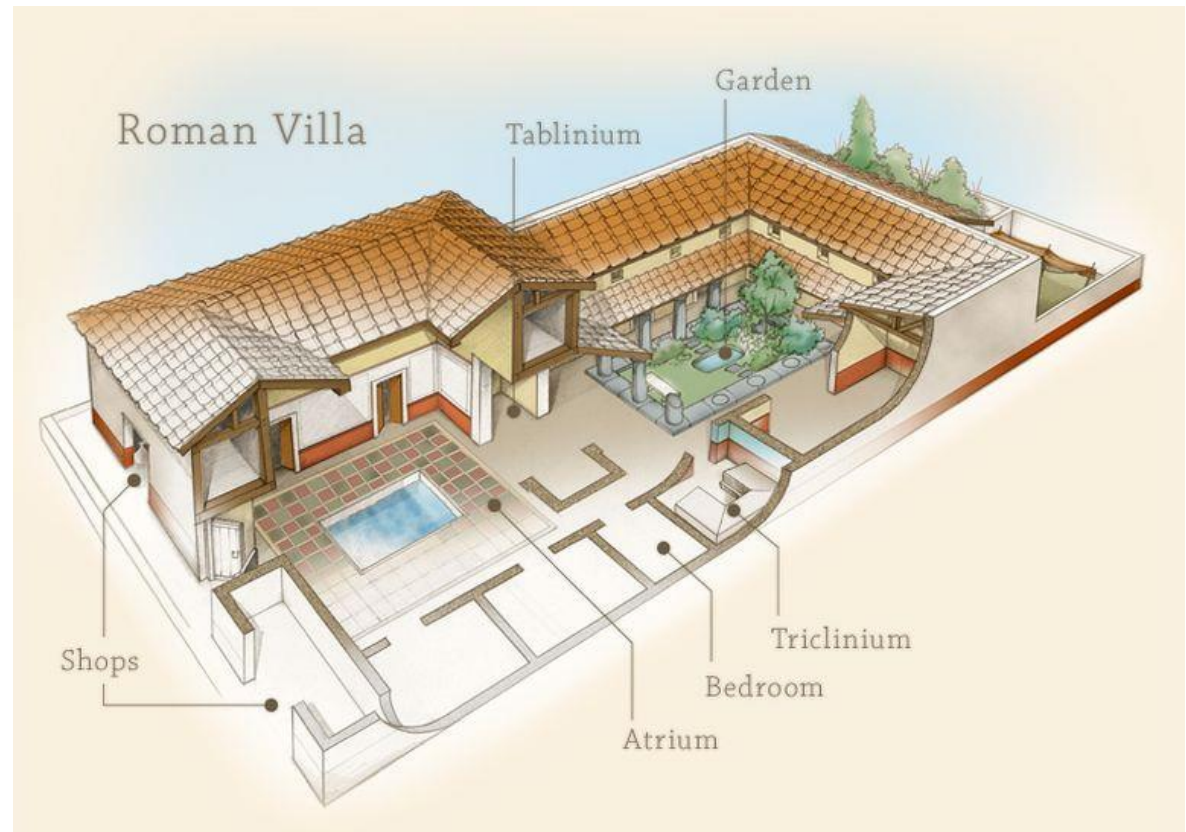
Reconstruction drawing by Italo Gismondi. From left to right: Caseggiato del Serapide (House of Serapides), Terme dei Sette Sapienti (Baths of the Seven Sages), Cas. degli Aurighi (House of the Charioteers)

Οικίες Domus & Insulae

Domus

- Πολυτελείς Οικίες (villa)
- Ισόγειο, στεγασμένο αίθριο, συμμετρική κάτοψη.
- Δύο atria, περιστύλιο,
- cubicula (μονάδες – υπνοδωμάτια)
- Triclinium ,
- tablinium (ανοικτό χωλ),
- vestibulum (προθάλαμος)

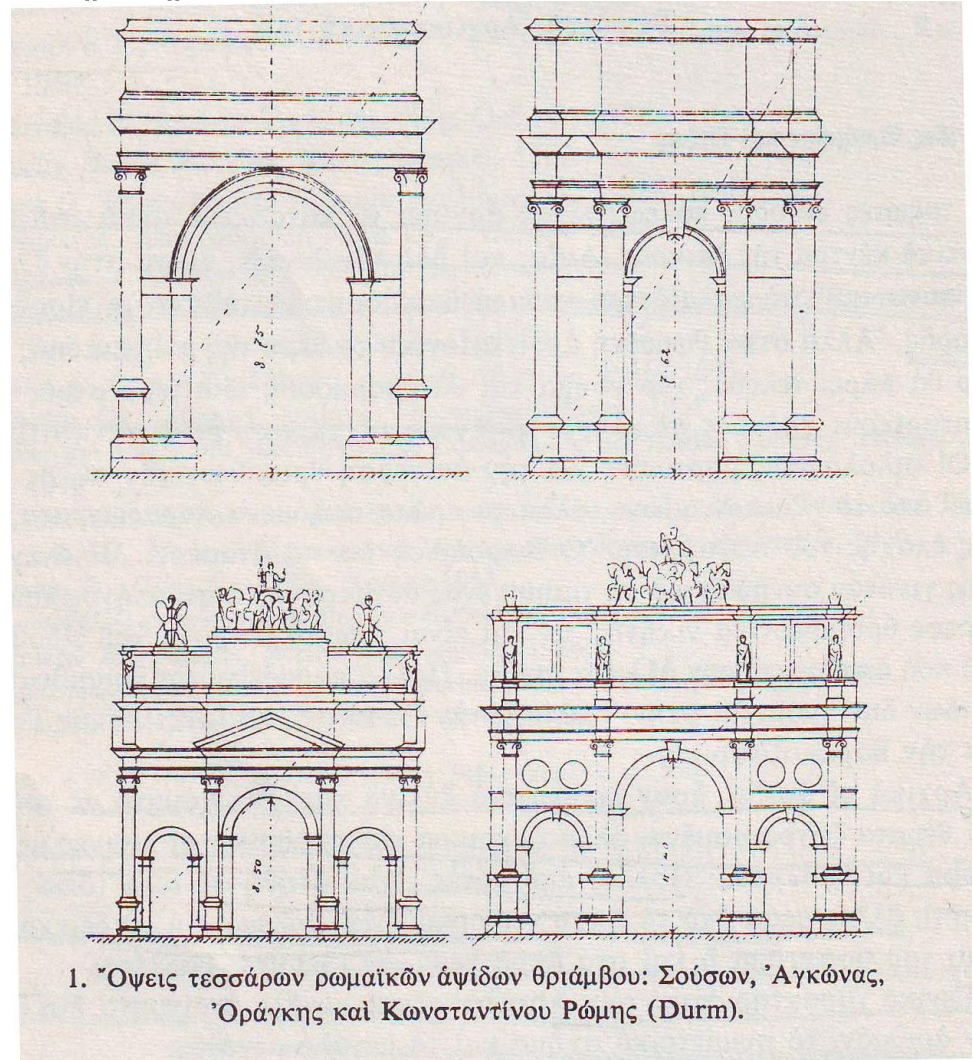
Θριαμβικές αφίδες και Πύλες

- **Αφίδες – Είσοδοι πόλεων, αγορών**
- Θριαμβικές αφίδες – τιμή στρατηγών
- Αρχικά ξύλινες
- Τοξωτό άνοιγμα, στηριζόμενο από κίονες αρχικά, με θριγκό, αττικών με επιγραφή,
- Χάλκινο τέθριππο

Αψίδα του Γαλερίου – 306μ.Χ.

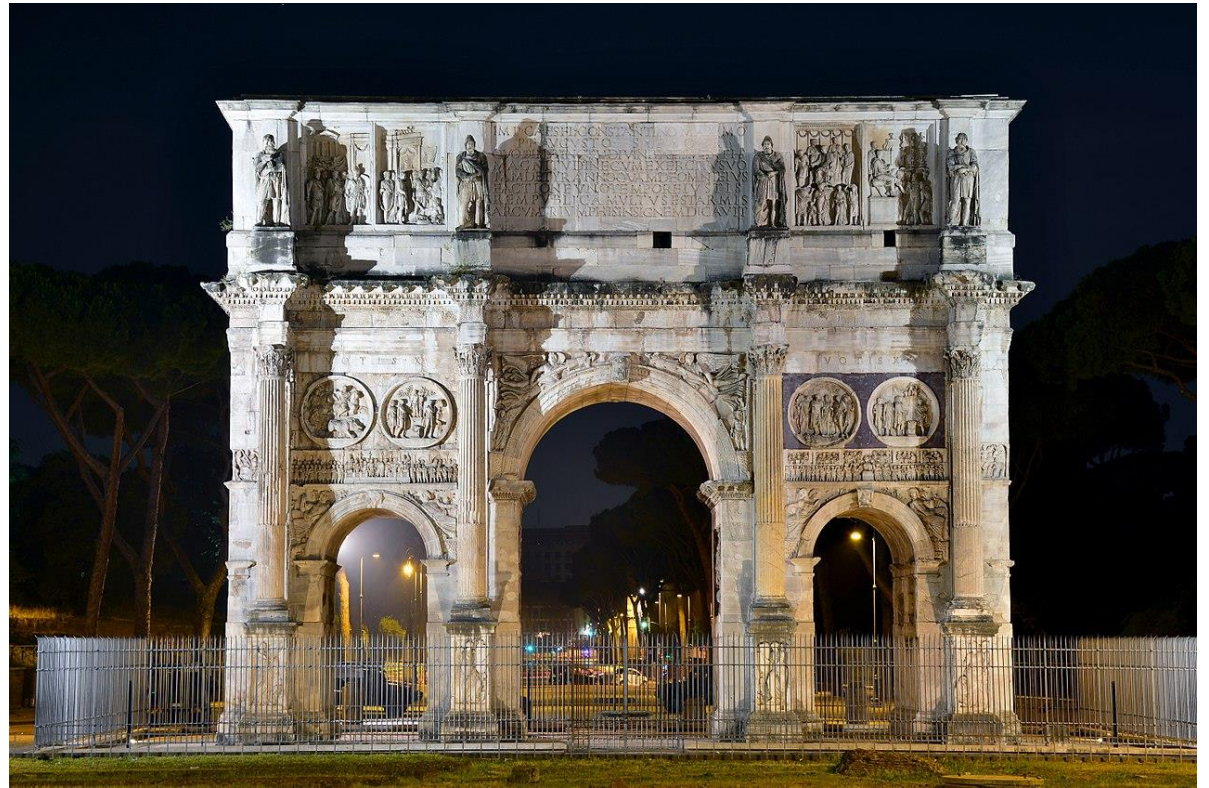

1. Όψεις τεσσάρων ρωμαϊκών αφίδων θριάμβου: Σούσων, Ἄγκωνας, Ὀράγκης καὶ Κωνσταντίνου Ρώμης (Durm).

Θριαμβικές αφίδες και Πύλες

«Στον Αυτοκράτορα Καίσαρα Φλάβιο Κωνσταντίνο Μέγιστο Ευσεβή Ευτυχή Σεβαστό η Σύγκλητος και ο λαός της Ρώμης, που με έμπνευση θεία και του μυαλού του το μεγαλείο εξέβαλε από το κράτος τον τύραννο με όλους τους ακολούθους του ταυτόχρονα, με τον στρατό του και τη δίκαιη δύναμη των όπλων, αυτή την Αψίδα τη με θριάμβους διακοσμημένη αφιέρωσαν.»

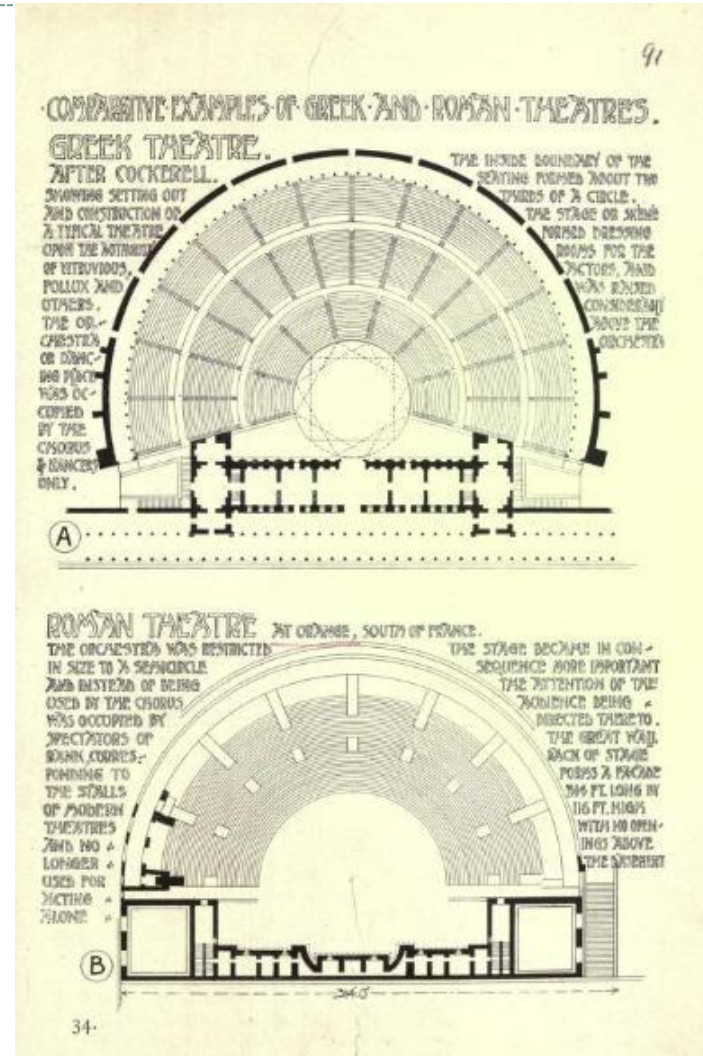

Για την επέτειο της νίκης του Κωνσταντίνου Α' επί του Μαξεντίου στη Μάχη της Μιλβίας γέφυρας το 312

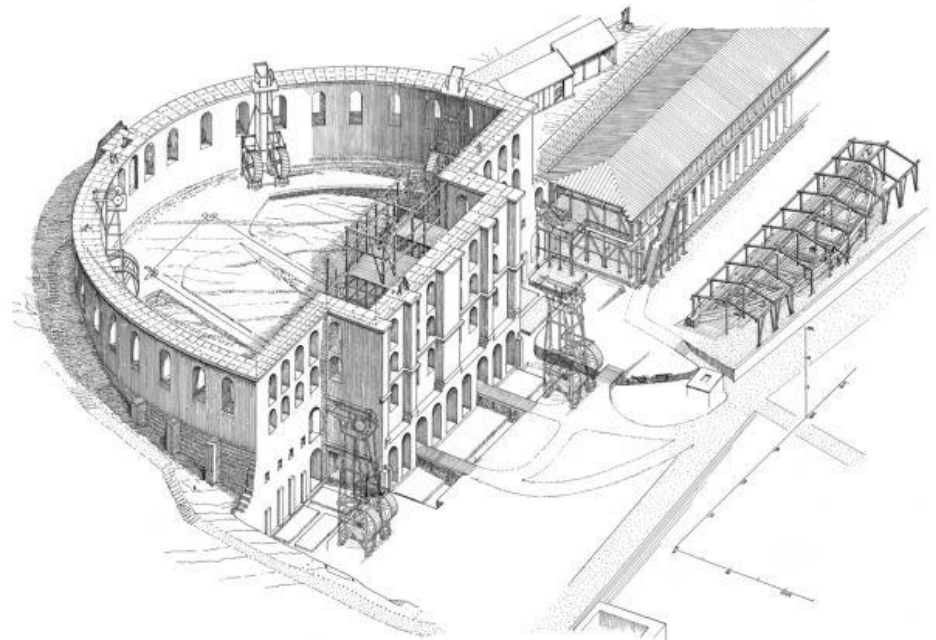
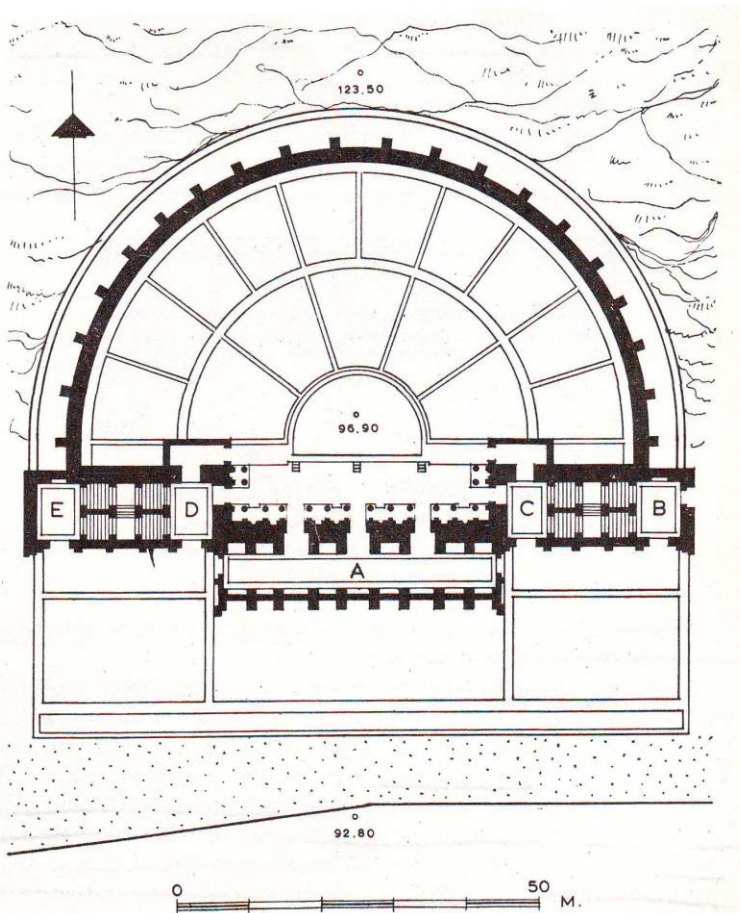
Θέατρα και ωδεία

- Επίπεδο έδαφος και όχι αμφιθεατρικό
- το «κοίλο» πάνω σε κτιστές υποδομές
- κάτω από το κοίλον οι κλίμακες και έξοδοι
- ημικυκλική ορχήστρα,
- «Κονίστρα» ή δάπεδο από μάρμαρο
- υπερυψωμένη σκηνή απομονωμένη από ορχήστρα
- τοξοστοιχίες – επάλληλοι όροφοι, αυξημένη κλίση κοίλου
- σκηνή με κόγχες
- «φάρσες» και «φλύακες»

Θέατρα και ωδεία

3. Κάτοψη του Ὁδείου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, σὲ ἀναπαράσταση (Τραυλός).

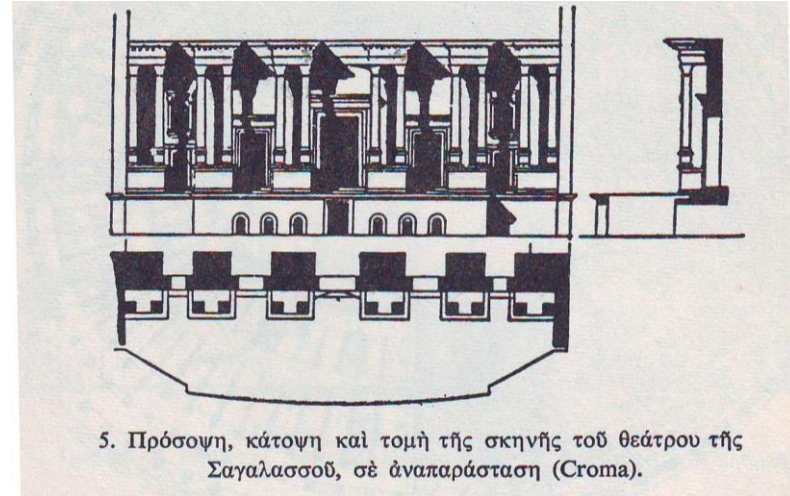
Θέατρο Ηρώδου του Αττικού

Θέατρα και ωδεία

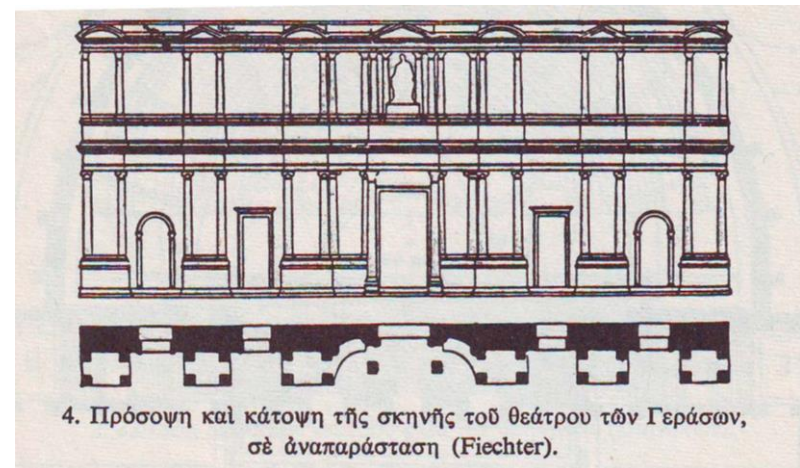

Σκηνές

- Πολυώροφα κτίρια με 4 επίπεδα
- Πίσω από το λογείο
- Ύψος μέχρι το ύψος του κοίλου
- Μικρές κόγχες
- Πλαισιώνονται με κίονες
- Διακοσμητικός χαρακτήρας
- Θριγκοί με αετώματα

5. Πρόσοψη, κάτοψη και τομή της σκηνής του θεάτρου της Σαγαλασσού, σε αναπαράσταση (Croma).

4. Πρόσοψη και κάτοψη της σκηνής του θεάτρου των Γεράσων, σε αναπαράσταση (Fiechter).

Αμφιθέατρα

Κολοσσαίο

«Αμφιθέατρο των Φλαβίων» 80 μ.Χ.

4 όροφοι

80 εισοδοι / 4 για γερουσιαστές και άρχοντες

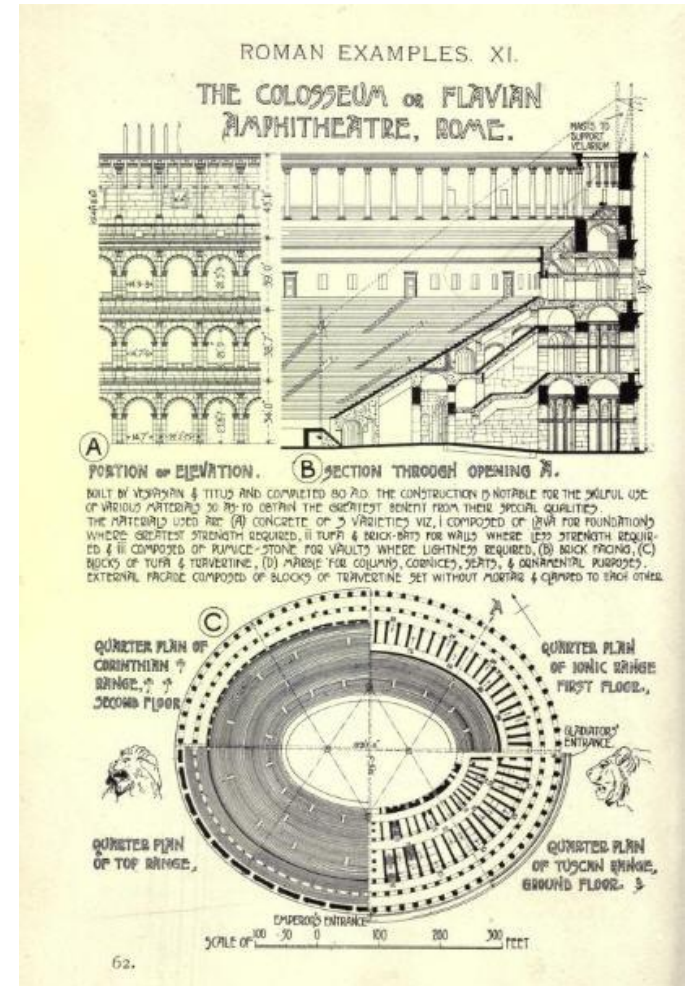

Θηριομαχίες, μονομαχίες

Ελλειπτική πλατεία

Υπηρεσιακοί διάδρομοι

Χώροι για τα θηρία, θεωρεία

Αμφιθέατρα

Αμφιθέατρο στο Ελ Τζεμ (Τυνησία)

Ιππόδρομοι

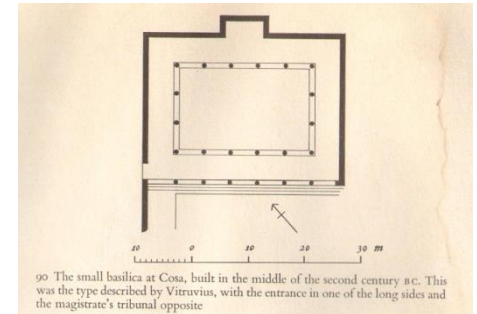
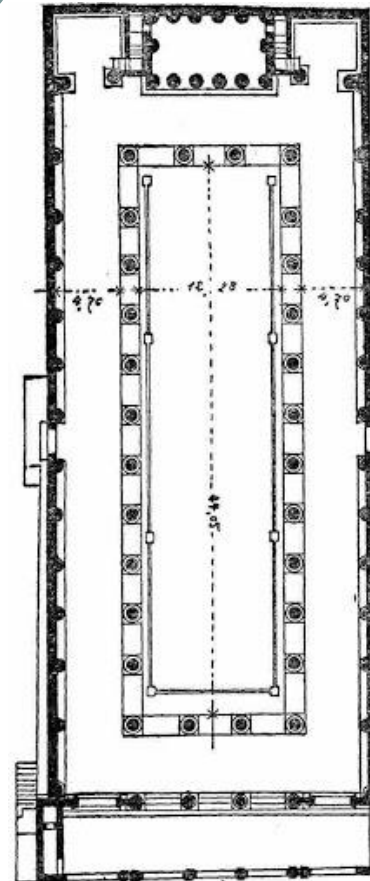
Ludi (Παιγνία), δημόσιοι αγώνες που συνδεόταν με θρησκευτικές εορτές των Ρωμαίων

«κυνήγι αγρίων ζώων (venatio) που έγινε εδώ το 169 πΧ, ένα από αρκετά που δόθηκαν τον 2ο αι., περιελάμβανε "63 λεοπαρδάλεις και 40 άρκτους και ελέφαντες»

Μοντέλο της Ρώμης του 4ου αι. μΧ από τον Πωλ Μπιγκό. Αριστερά ο Αβεντίνος λόφος, στη μέση ο Ιππόδομος και δεξιά του ο Παλατίνος λόφος· στην άκρη δεξιά το Κολοσσαίο.

Βασιλική (Basilica Forensae)

- Ορθογωνικό σχήμα
- Εσωτερικές κιονοστοιχίες
- Υπερύψωση μεσαίου κλίτους για φωτισμό
- Ανατολικός και ελληνικός τύπος
- Χαλκιδικόν = νάρθηκας

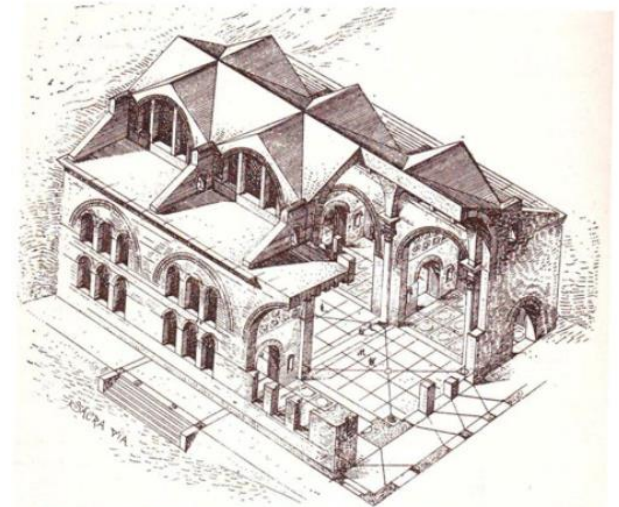
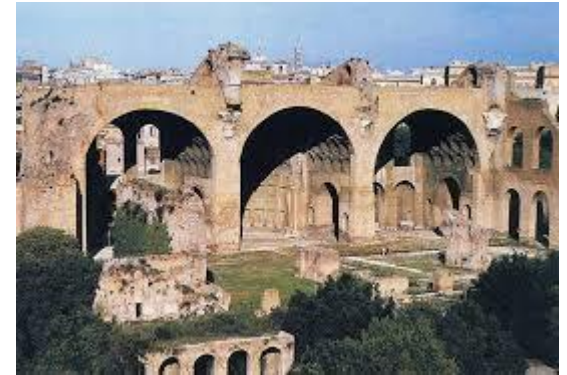
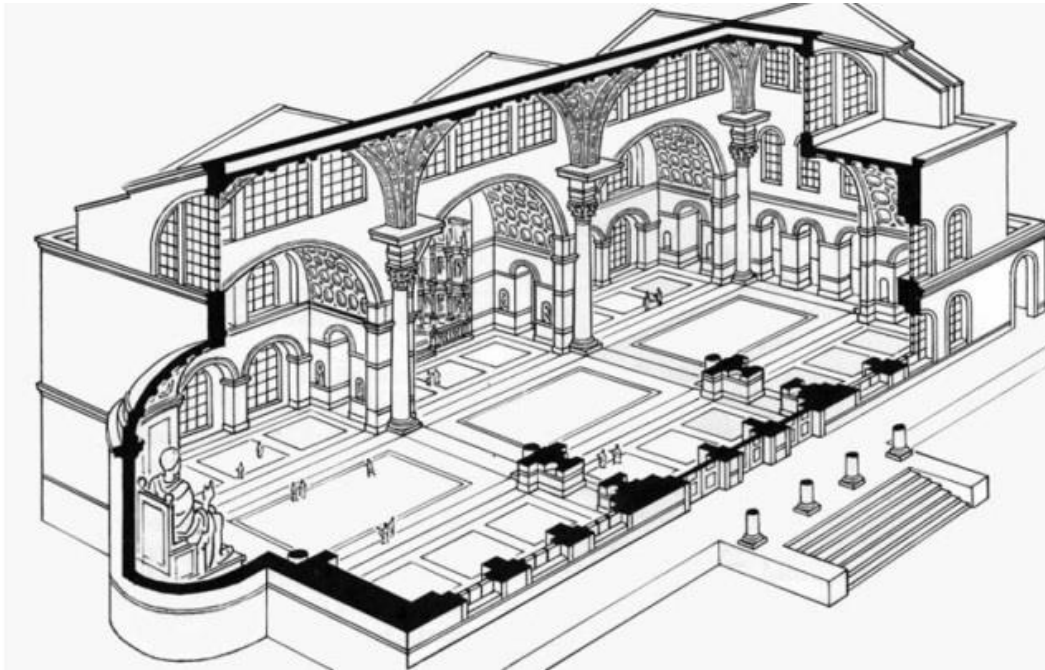

Κάτοψη Βασιλικής Πομπηίας

Εποχή Διοκλητιανού - Κωνσταντίνου 285-312μ.Χ.

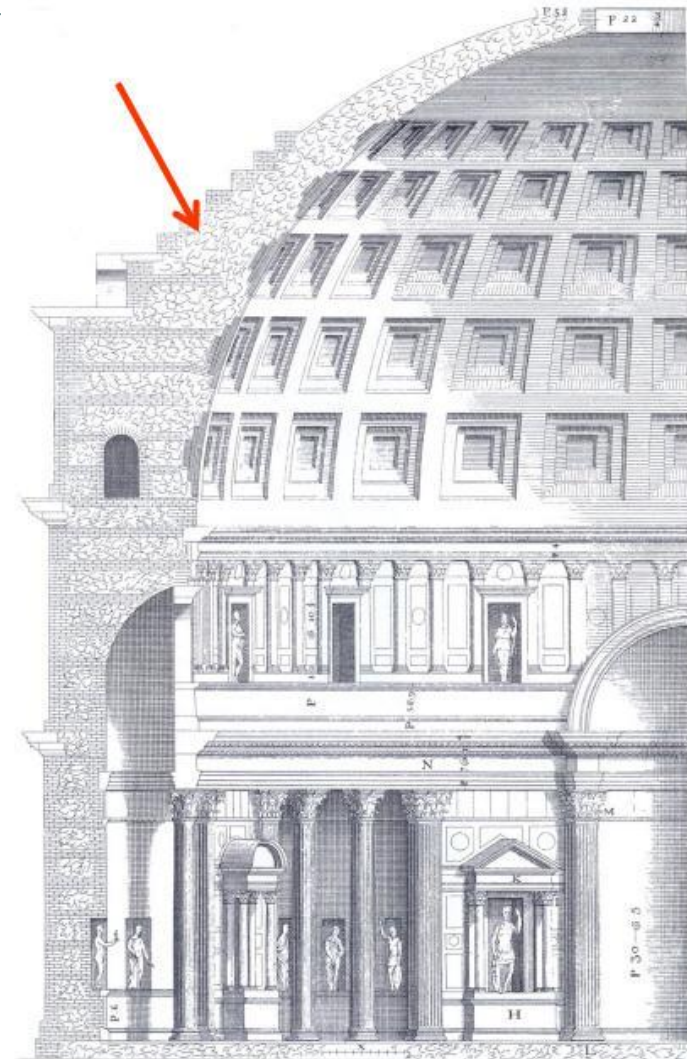
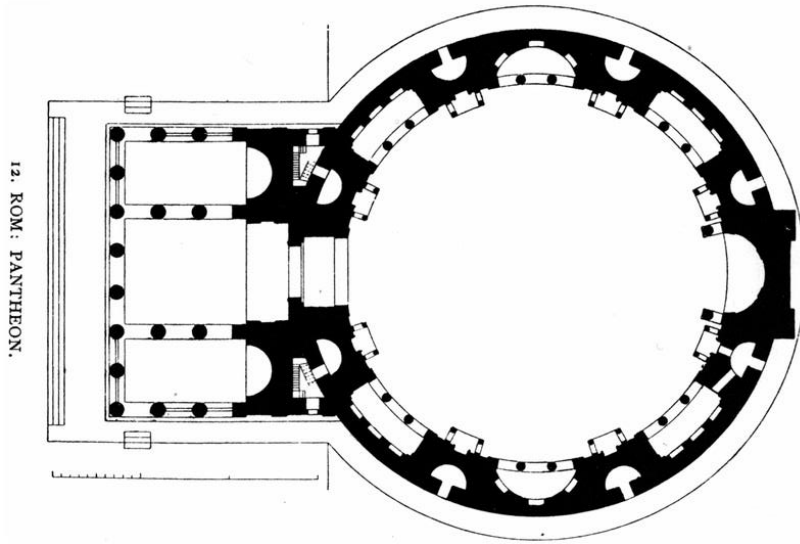

- Βασιλική Μαξεντίου και Κωνσταντίνου στη Ρώμη

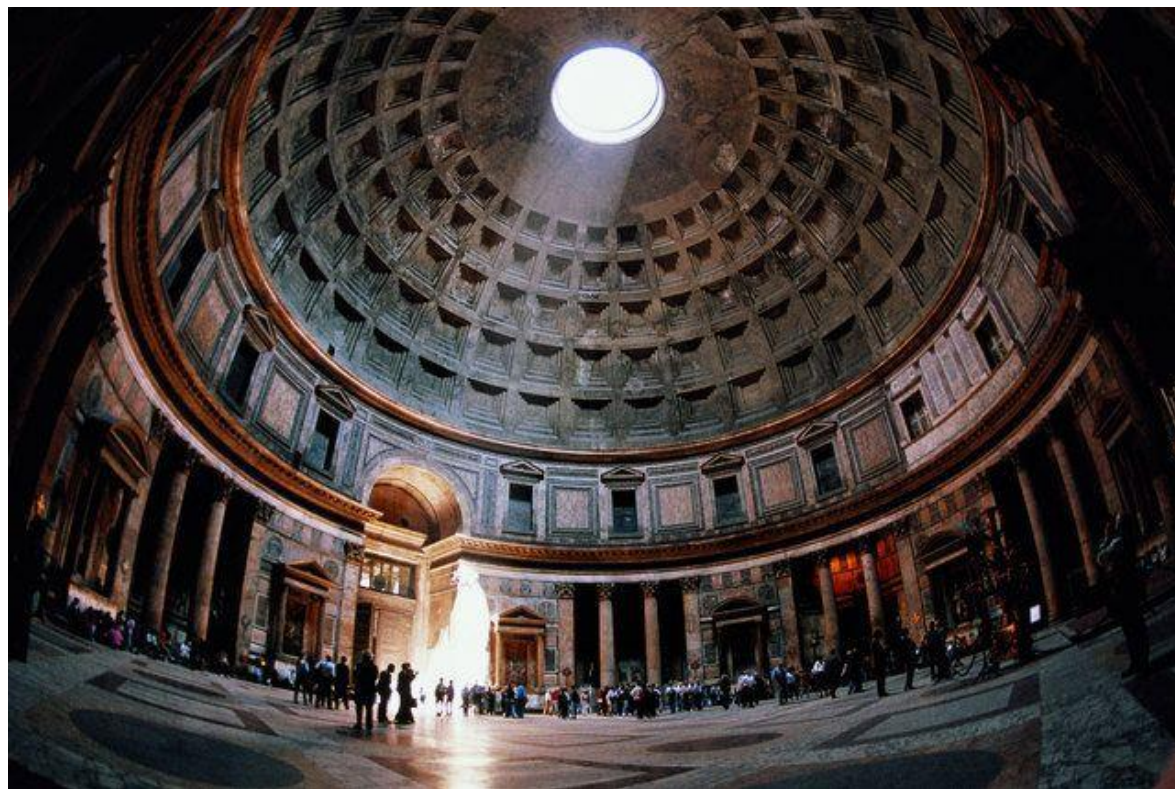

5. 'Η βασιλική του Μαξεντίου και του Κωνσταντίνου στην Ρώμη, σε αποκατάσταση (Durm).

Από τον Τραϊανό ως τον Κόμοδο (98 – 180μ.Χ.)

- Πάνθειον 2^{ος} αι. μ.Χ. Ρώμη
- Αδριανός (;)
- 7μ. Πάχος τοίχων
- 43μ. Διάμετρος θόλου
- Κόγχες και οίκοι εσωτερικά

- Πάνθεον 2^{ος} αι. μ.Χ. Ρώμη
- Αδριανός (;)
- 7μ. Πάχος τοίχων
- 43μ. Διάμετρος θόλου
- Κόγχες και οίκοι εσωτερικά

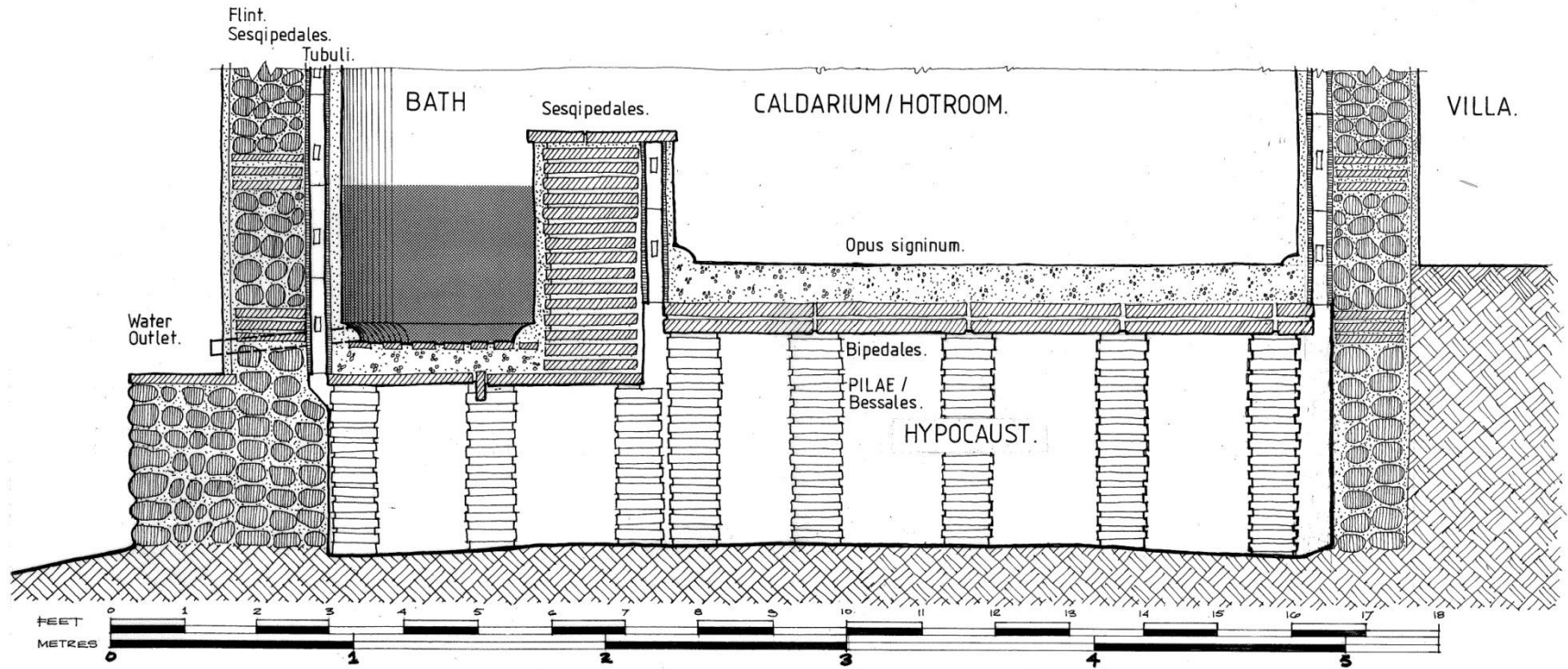
Θέρμες και λουτρά

- Υπόκαυστα (suspensurae) ήταν χαμηλοί, υπόγειοι χώροι κάτω από τα δάπεδα των λουτρών, όπου κυκλοφορούσαν τα καυτά αέρια που παραγόταν από μια φωτιά που έκαιγε στην εστία (praefurnium). Σύμφωνα με τον Βιτρούβιο, που στο έργο του *De architectura* περιγράφει ένα ρωμαϊκό λουτρό, τα υπόκαυστα δημιουργούνταν με την υπερύψωση των δαπέδων και την έδρασή τους πάνω σε στυλίσκους (pila), των οποίων το ιδανικό ύψος ήταν τα 0,60μ.
- Το σύστημα θέρμανσης των δωματίων συμπλήρωσαν στο 2ο μισό του 1ου π.Χ. αιώνα οι θερμαινόμενοι τοίχοι και οι θερμαινόμενοι θόλοι, όπου τα θερμά αέρια κυκλοφορούσαν μέσα σε πήλινους σωλήνες κυκλικής ή τετράγωνης διατομής (tubuli), που εφάπτονταν στους τοίχους, ή μέσα από κενά που δημιουργούνταν με πήλινα πλακίδια (tegulae mammatae) στερεωμένα σε ανάλογη απόσταση εμπρός από τους τοίχους. Η κατασκευή καλυπτόταν συνήθως από ορθομαρμάρωση, ενώ με μάρμαρο ήταν στρωμένα και τα δάπεδα.

Θέρμες και λουτρά

Μνημεία των χρόνων των Σεβήρων και του 3^{ου} αι. (180-284μ.Χ.)

- Θέρμες του Καρακάλλα στη Ρώμη

